

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
Provozně ekonomická fakulta
Katedra práva

Obor: Provoz a ekonomika

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
**Právní úprava a praxe pobytu cizinců
na území České republiky**

Autor:
Tomáš Komorous

Vedoucí bakalářské práce:
JUDr. Milan Uhlík CSc.

© PRAHA 2008

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Právní úprava a praxe pobytu cizinců na území České republiky“ vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a po odborných konzultacích s vedoucím bakalářské práce JUDr. Milanem Uhlíkem CSc.

V Praze 29. 4. 2008

Poděkování

Touto cestou bych chtěl poděkovat za odborné konzultace a podporu při zpracování svému vedoucímu bakalářské práce panu JUDr. Milanovi Uhlíkovi CSc.

S úctou

Tomáš Komorous

**PRÁVNÍ ÚPRAVA A PRAXE POBYTU
CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY**

LEGISLATION AND PRACTISE OF ALIEN
RESIDENCE IN THE CZECH REPUBLIC

SOUHRN

Bakalářská práce se zabývá pobytem cizinců na území České republiky. Na začátku pojednává o samotném výkladu příslušného zákona po vstupu České republiky do Evropské Unie a o změnách, které s sebou přineslo začlenění České republiky do společného evropského prostoru v rámci Schengenské dohody. Poté jsou popsány a podrobněji rozebrány problémy spojené s pobytem cizinců na našem území, respektive nelegální migrace a kriminalita cizinců na území ČR. V závěrečné kapitole je naznačeno řešení již zmíněných problémů, které má formu úvahy.

SUMMARY

This Bachelor Degree Diploma Thesis is concerned with stays of foreigners in the territory of the Czech Republic. Firstly, the interpretation of particular law after the integration of the Czech Republic into the European Union will be discussed. Then, changes caused by this incorporation into the European Territory, within the Schengen agreement, will be discussed too. After that, problems connected with the stays of strangers in our territory, especially illegal migration and delinquency caused by strangers in the Czech Republic territory, will be described and analysed closely. Finally, solutions to the problems mentioned earlier, in the form of essay, is being indicated.

KLÍČOVÁ SLOVA

Pobyt cizinců, cizinec, občan členského státu EU, Schengenská dohoda, schengenský prostor, nelegální migrace, trestná činnost cizinců

THE KEY WORDS

Alien residence, foreigner, national of EU, Schengen agreement, Schengen Territory, illegal migration, criminal activity by strangers

OBSAH

1. Úvod.....	5
2. Cíl práce a metodika.....	6
3. Přehled platné právní úpravy	7
3. 1 Pobyt cizinců na území ČR po vstupu ČR do Evropské unie.....	9
3. 1. 1 Základní pojmy	9
3. 1. 2 Vstup cizince na území ČR.....	10
3. 1. 3 Režim pobytu cizinců na území ČR.....	12
3. 1. 4 Pobyt občanů členských států EU a jejich rodinných příslušníků na území ČR na základě zvláštního pobytového povolení	17
3. 1. 5 Hlášení místa pobytu na území ČR.....	19
3. 2 Pobyt cizinců na území ČR po vstupu ČR do schengenského prostoru	20
3. 2. 1 Vstup na území států v rámci schengenského prostoru	22
3. 2. 2 Pobyt na území států schengenského prostoru.....	24
4. Aktuální problémy spojené s pobytem cizinců na území ČR	26
4. 1 Nelegální migrace	26
4. 1. 1 Služba cizinecké a pohraniční policie.....	26
4. 1. 2 Nelegální migrace v ČR.....	27
4. 1. 3 Zabezpečení vnitřní bezpečnosti po vstupu ČR do Schengenu.....	28
4. 1. 4 Boj proti nelegální migraci.....	30
4. 2 Kriminalita cizinců na území ČR.....	31
4. 2. 1 Kriminalita cizinců podle národnostních skupin.....	32
4. 2. 2 Kriminalita cizinců z hlediska trestných činů	35
4. 2. 3 Stíhání cizích státních příslušnic	36
4. 2. 4 Trestná činnost cizinců podle věkových kategorií.....	37
5. Úvaha nad řešením problémů spojených s pobytem cizinců na území ČR	39

6. Závěr	43
7. Seznam literatury	46
8. Přílohy	47
Příloha č. 1: Podíl cizinců na celkové trestné činnosti v ČR za roky 2005 – 2007...	47
Příloha č. 2: Přehled o počtu stíhaných cizinců v ČR za roky 2003 – 2007	49

1. Úvod

Se společenskými změnami v roce 1989 se zásadním způsobem změnil přístup k cizincům žijícím v tehdejší ČSFR. Zatímco před rokem 1989 u nás tvořily nejpočetnější skupiny trvale žijících cizinců obyvatelé tzv. Východního bloku, po listopadu 1989 k nám začaly přijíždět ve velkém počtu zvědaví turisté, seznamující se s životními podmínkami našich občanů. ČSFR, později po rozdělení Česká republika, byla v průběhu devadesátých let tranzitní zemí, kterou využívali uprchlíci, političtí či ekonomičtí, v cestě za vysněnou politickou svobodou a lepší životní úrovní. Se zrychlujícím se tempem ekonomiky, zlepšujícími se životními podmínkami a nedostatečnou legislativou se Česká republika od nového tisíciletí stala zemí cílovou. Nejpočetnější skupinu cizinců tvoří občané z bývalého Sovětského svazu, zejména z Ukrajiny, dále Vietnamci, Rumuni, Bulhaři, Poláci, Slováci. Jejich úloha pro českou ekonomiku je velmi důležitá, neboť tito lidé často zastávají pracovní místa, o něž není na pracovním trhu mezi našimi občany zájem.

2. Cíl práce a metodika

Cílem této bakalářské práce je popsat problematiku pobytu cizinců na území České republiky. Chtěl bych přiblížit příslušný zákon, popsat a rozebrat aktuální problémy s pobytem cizinců spojené a zjistit, co se změnilo pro cizince po vstupu naší země do schengenského prostoru, jestli má náš vstup do tohoto prostoru vliv na nelegální migraci a trestnou činnost cizích státních příslušníků či nikoli. V souvislosti s tím chci zjistit, jestli existuje nějaké řešení, jak tyto problémy co nejvíce eliminovat.

Má práce vychází zejména ze studia odborné literatury zabývající se pobytem cizinců na našem území, příslušných zákonů a předpisů, a studií zabývající se kriminalitou cizinců a nelegální migrací. V práci jsou použity také statistické údaje, které vykazala Policie ČR a Institut pro kriminologii a sociální prevenci, a i další údaje zabývající se trestnou činností a migrací cizinců na území České republiky.

3. Přehled platné právní úpravy

Česká republika má právo rozhodnout o tom, který cizinec může vstoupit na její území a dále na něm pobývat. Uvedené právo je v současné době stále více omezováno právy jednotlivých cizích fyzických osob. Vyplyvajících z jejich osobních nebo rodinných vztahů, není možno toto právo rozhodovat o pobytu na našem území vykládat absolutně a je třeba je provádět v intencích zákona číslo 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR v platném znění a dále jen cizinecký zákon. Tento zákon je základním obecně závazným právním předpisem upravujícím práva a povinnosti cizinců při vstupu a pobytu na území ČR a vycestování z území ČR a rozsah působnosti resortu Ministerstva zahraničních věcí, dále jen MZV, a Ministerstva vnitra, dále jen MV. Navazujícími prováděcími předpisy k tomuto zákonu jsou zejména vyhláška č. 368/1999 Sb., kterou se stanoví náležitosti a počty fotografií vyžadovaných podle zákona o pobytu cizinců, v platném znění a vyhláška č. 86/2000 Sb., kterou se stanoví státy, jejichž státní občané mohou pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území ČR pouze na základě uděleného letištního víza, v platném znění.¹

Příslušné orgány Služby cizinecké a pohraniční policie tedy rozhodují jednak o povolení vstupu, respektive o odepření vstupu, na území ČR a o tom, jakou povahu bude mít pobyt cizince na území republiky. Podle cizineckého zákona může jít o pobyt přechodný, který může být uskutečněn na základě víz nebo pobyt bezvízový. Pobyt cizince na našem území může mít i charakter trvalý, a to jednak na základě povolení k pobytu nebo svěření do náhradní výchovy či narození osoby na území České republiky.²

Kromě uprchlíků, žadatelů o azyl a občanů cizích států jimž už byl azyl udělen a jejichž pobyt je upraven zákonem číslo 325/1999 Sb., o azylu, dále jen zákon o azylu, se naprostá většina cizinců řídí zákonem o pobytu cizinců. Cizinecký zákon rozlišuje tři skupiny pobytů, krátkodobý, dlouhodobý a trvalý pobyt. Charakter pobytu zásadně

---

¹http://www.mvcr.cz/azyl/migrace/legislativa/326_99.pdf

² <http://zakony-online.cz/?s9&q9=163>

ovlivňuje nejen samotný život těchto cizinců v ČR, ale i jejich motivaci k integraci do české společnosti, využívání možnosti studia, pracovního zařazení, získání bydlení či umožnění cestování. Každá skupina pobytu vyžaduje určitou administrativou a také určitá omezení v závislosti na typu pobytu.

Se vstupem České republiky do EU jsou cizinci podle naší právní úpravy rozděleny do dvou skupin, na občany členských států EU a občany tzv. třetích zemí. Protože pro občany členských států EU pokud jde o pobyt, práci, studium platí poměrně jednoduché administrativní podmínky, srovnatelné s občany České republiky, zaměřují se především na skupinu druhou. Je početně významnější, čelí nesrovnatelně větším překážkám v souvislosti s pobytem. Navíc musí čelit tlaku a požadavkům majoritní společnosti na integraci. Je nutné samozřejmě brát v úvahu, že do této skupiny patří též Američané, Kanadčané, Japonci apod., jejichž postavení je i přes *de iure* stejné podmínky pro získání pobytu a práce přece jen odlišné od např. Ukrajinců, Vietnamců, Arabů, Afričanů apod.

Cizinecký zákon obsahuje komplexní úpravu práv a povinností cizince v souvislosti s pobytem na území ČR včetně povinností souvisejících s povinností vycestovat z území poté, co cizinci uplyne doba, po níž byl na území oprávněn pobývat, dále povinností evidenčních, informačních a jiných. Vzhledem k významu cestovních dokladů cizinců obsahuje také úpravu nakládání s cizími cestovními doklady a vydávání tzv. českých cizineckých cestovních dokladů.

Zákon rovněž obsahuje sankce pro případ porušení povinností cizincem, počínaje možností uložení sankce správního vyhoštění v případě porušování našich právních předpisů (např. dopouští se opakovaně přestupků), možnosti omezení osobní svobody cizince jeho zajištěním v určeném zařízení, vedením seznamu nežádoucích osob a dalších správních deliktů na úseku pobytu cizinců.

Zákon také obsahuje ustanovení o vedení dalších evidencí cizinecké policie, závěrem pak určuje zvláštní postup pro soudní ochranu práv cizince před zajištěním pro správní vyhoštění, které vyžaduje předchozí projednání soudem.

3. 1 Pobyt cizinců na území ČR po vstupu ČR do Evropské unie

3. 1. 1 Základní pojmy

Cizinecký zákon obsahuje celou řadu pojmů, které pokládám za nutné v bakalářské práci vysvětlit. Cizincem se ve smyslu cizineckého zákona rozumí fyzická osoba, která není státním občanem ČR, a to včetně občana členské země EU. Občanem státu EU je podle cizineckého zákona ke dni 1. 1. 2007 občan zemí Belgie, Dánska, Estonska, Finska, Francie, Itálie, Irska, Kypru, Litvy, Lotyšska, Lucemburska, Maďarska, Malty, Německa, Nizozemí, Polska, Portugalska, Rakouska, Řecka, Slovenska, Slovinska, Španělska, Švédsko, Velké Británie, Rumunska a Bulharska. Rodinným příslušníkem občana státu EU se ve smyslu cizineckého zákona rozumí jeho manžel, jeho dítě mladší 21 let a nezaopatřený přímý příbuzný ve vzestupné nebo sestupné linii nebo takový příbuzný manžela občana státu EU. V případě pobytu na území ČR za účelem studia se rodinným příslušníkem rozumí pouze manžel a nezaopatřené dítě.³

Uvedený zákon stanoví odlišný režim pro vstup a pobyt cizinců na území ČR. Jednak pro občany členských států EU, jejich rodinné příslušníky a rodinné příslušníky, kteří jsou občany ČR a od 1. května 2004 na občany Švýcarské konfederace z titulu příslušnosti ke státu, který je vázán mezinárodní smlouvou sjednanou s Evropským společenstvím na občany států, které jsou vázány Smlouvou o Evropském

---

³<http://www.mzv.cz/wwwo/mzv/default.asp?ido=13676&idj=1&amb=1&ikony=false&trid=1&prsl=false&poccl>

hospodářském prostoru tj. občané Islandu, Lichtenštejska, Norska. A jednak pro občany ostatních států. Uvedené režimy budou dále rozebrány.

Podle cizineckého zákona se za způsobilého k právním úkonům je považován cizinec starší 15 let, který je schopen projevit svou vůli, jednat samostatně a je schopen prokázat svoji totožnost. Tím se rozumí prokázání jména, příjmení, dne, měsíce a roku narození a státního občanství nebo posledního trvalého bydliště mimo území ČR.

Cizinecký zákon se nevztahuje na cizince, který požádal ČR o ochranu formou azylu a na cizince, kterému byl udělen azyl, podle zákona o azylu, dále na cizince, který požádal ČR o udělení oprávnění k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany nebo na území ČR již na základě tohoto oprávnění pobývá a na cizince, který pobývá na území ČR na základě zákona o pobytu ozbrojených sil jiných států na území ČR.⁴

3. 1. 2 Vstup cizince na území ČR

Cizinec byl před vstupem ČR do schengenského prostoru v rámci Schengenské dohody oprávněn vstoupit na území ČR přes hraniční přechod v místě a čase určeném k provádění hraniční kontroly. Seznam hraničních přechodů a rozsah provozu na nich stanovilo MV sdělením vyhlášeným ve Sbírce zákonů. Cizinec byl povinen podrobit se hraniční kontrole bez odkladu po překročení státních hranic ČR, byla-li hraniční kontrola prováděna na území ČR, nebo překročit státní hranice bez odkladu po ukončení hraniční kontroly, byla-li prováděna mimo území ČR.

Cizinec byl povinen při hraniční kontrole předložit na požádání Policie ČR, dále jen policie, doklady stanovené cizineckým zákonem. Cestovní doklad opatřený vízem opravňujícím jej k pobytu na území ČR, pokud se na něho vztahovala vízová povinnost, dále doklad o zajištění prostředků k pobytu na území ČR nebo ověřené pozvání ne starší 180 dnů ode dne jeho ověření policií, doklad o zdravotním pojištění, doklad o zajištění

---

⁴ VLČKOVÁ, Alena. Zákon o pobytu cizinců na území ČR, s. 9

ubytování, pokud nebylo prokázáno jiným způsobem, případně vízum státu, který byl cílem jeho cesty. Cizinec byl také povinen prokázat zajištění nákladů spojených s vycestováním z území ČR, vyplnit a podepsat hraniční průvodku, případně sdělit údaje v rozsahu žádosti o udělení víza.⁵

Uvedené povinnosti jsou modifikovány u cizinců, kterým byl povolen pobyt na území ČR a mají platná pobytová povolení, dále u cizinců, kterým bylo uděleno vízum k pobytu do 90 dnů za účelem zaměstnání, studia nebo účasti na výzkumu a vývoji, či vízum k pobytu nad 90 dnů, a též u cizinců, kteří se prokáží diplomatickým, služebním či jiným cestovním dokladem a diplomatickým či zvláštním vízem. Určitá modifikace platí také v případě cizinců mladších 15 let, kteří jsou zapsáni do cestovního dokladu cizince, s nímž cestují.

Občan členského státu EU byl a je povinen na požádání policie předložit pouze cestovní doklad. Občané států EU mohou ke vstupu na území ČR vedle standardních cestovních dokladů (tj. např. cestovní pas, diplomatický pas, služební pas) používat i průkazy totožnosti jednotlivých zemí. ČR ke vstupu na své území uznává všechny druhy průkazů totožnosti, které jsou obsaženy v příslušné příručce, kterou připravila EU a která obsahuje vzory indikovaných národních dokumentů všech členských států EU.⁶

Policie v určitých případech odepře, tzn. je povinna, například existuje-li u cizince podezření, že by mohl při svém pobytu na území ohrozit veřejné zdraví či jeho cestovní doklad obsahuje nepravdivé údaje nebo neoprávněně provedené změny apod., a v určitých případech může odepřít, tzn. je oprávněna, například nesplní-li cizinec povinnost předložit doklad o zajištění ubytování cizince po dobu pobytu na území, pokud neprokáže zajištění ubytování jiným způsobem či cestovní doklad cizince je zaplněn úředními zápisy nebo vízy tak, že do něj nelze vyznačit další úřední záznam nebo vyznačit udělené vízum apod., cizinci vstup na území ČR při splnění podmínek

---

⁵ http://www.mvcr.cz/azyl/migrace/legislativa/326_99.pdf

⁶ <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb99326&cd=76&typ=r>

stanovených pro tyto případy cizineckým zákonem, a to i občanu členské země EU, jeho rodinnému příslušníku nebo rodinnému příslušníku občana ČR.⁷

3. 1. 3 Režim pobytu cizinců na území ČR

Cizinecký zákon rozlišuje mezi přechodným pobytem cizince na území ČR a trvalým pobytem cizince na území ČR.

Přechodný pobyt cizince na území ČR

Přechodným pobytem cizince se rozumí pobyt jak bez víza, na základě uděleného krátkodobého, dlouhodobého, diplomatického nebo zvláštního víza, na základě povolení k přechodnému pobytu nebo na základě výjezdního příkazu.⁸

Cizinec může pobývat na území ČR přechodně bez víza, a to za podmínek stanovených buď mezinárodní smlouvou, již je ČR vázána (dohoda o bezvízovém styku), nebo nařízením vlády ČR, dále je-li občanem členského EU, a v dalších specifických případech, např. je-li ve výkonu vazby nebo trestu odnětí svobody, nebo jde-li o výkonného letce nebo člena obsluhujícího personálu letecké linky aj.

Cizinec může pobývat na území ČR přechodně na základě uděleného víza. Tímto vízem může být: krátkodobé vízum, udělované s platností na dobu nezbytně nutnou, nejdéle na 1 rok, tj.:

- letištní vízum - vízum typu A
- průjezdní vízum - vízum typu B
- vízum k pobytu do 90 dnů - vízum typu C

---

⁷ VLČKOVÁ, Alena. Zákon o pobytu cizinců na území ČR, s. 20

⁸http://www.kr-stredocesky.cz/NR/rdonlyres/56FEE634-307A-43FF-9E35-E1F206E5A378/0/12409nabyvani_statniho_obcanstvi.pdf

Za dlouhodobé vízum je považováno vízum k pobytu nad 90 dnů - vízum typu D:

- vízum k pobytu nad 90 dnů udělované za účelem vyžadujícím pobyt na území ČR delší než 3 měsíce s dobou platnosti na 1 rok
- vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem převzetí povolení k pobytu udělované s platností na 6 měsíců opravňující k pobytu na území ČR po dobu 3 pracovních dnů
- vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území ČR

Diplomatickým vízem se rozumí vízum udělené cizinci na základě oficiální žádosti a označené jako „Diplomatické vízum“ a vyznačené do diplomatického pasu nebo jiného cestovního dokladu cizince, který požívá příslušných výsad a imunit. Toto vízum uděluje a vyznačuje formou štítku Zastupitelský úřad, dále jen ZÚ, a jsou to:

- letištní vízum,
- průjezdní vízum,
- vízum k pobytu do 90 dnů nebo
- vízum k pobytu nad 90 dnů

Zvláštním vízem se rozumí vízum udělené cizinci na základě oficiální žádosti a označené jako „Zvláštní vízum“ a vyznačené do služebního pasu nebo jiného cestovního dokladu cizince, který požívá příslušných výsad a imunit, a jsou to:

- letištní vízum,
- průjezdní vízum,
- vízum k pobytu do 90 dnů nebo
- vízum k pobytu nad 90 dnů

Žádost o vízum je možné vždy podat jen mimo území ČR. Nelze např. přijet na turistické vízum a v ČR požádat o dlouhodobé. Je však za určitých okolností možné mít

např. vízum za účelem zaměstnání pobytu na území v ČR a zde požádat ještě o vízum za účelem podnikání. Důležité vždy je, aby první vízum nepozbylo své platnosti před začátkem platnosti víza druhého. Jinak je nutné opět vycestovat. Ale ani platné vízum není vždy stoprocentní zárukou, že je cizinec vpuštěn na území ČR a že mu tento akt bude vysvětlen.⁹

Přechodný pobyt cizince na území ČR na základě povolení k dlouhodobému pobytu

Povolení k dlouhodobému pobytu v rámci přechodného pobytu na území ČR vydává jak Policie ČR, tak MZV.

Dosavadní režim pobytů na základě dlouhodobých je takový, že cizinec může na české dlouhodobé vízum na území ČR pobývat pouze po dobu nejvýše 1 roku - delší pobyty cizinců jsou řešeny formou povolení k dlouhodobému pobytu.

Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu podá cizinec na území ČR policii ve lhůtě nejdříve 90 dnů a nejpozději 14 dnů před uplynutím platnosti víza k pobytu nad 90 dnů za předpokladu, že hodlá na území ČR pobývat po dobu delší než 1 rok a trvá stejný účel pobytu.

Policie žádost vyřídí ve lhůtě 60 dnů ode dne jejího podání a vydá cizinci povolení k dlouhodobému pobytu formou štítku o povolení k pobytu do cestovního dokladu.

Cizinec je tedy oprávněn pobývat na území ČR po dobu uvedenou v povolení k dlouhodobému pobytu, které může být vydáno nejdéle na dobu 1 roku, lze jej opakovaně prodloužit, vždy však nejdéle o 1 rok.

---

⁹<http://www.mzv.cz/www/mzv/default.asp?ido=13676&idj=1&amb=1&ikony=false&trid=1&prsl=false&poccl1>

Povolení k dlouhodobému pobytu vydává i MZV, a to členům personálu zastupitelského úřadu cizího státu nebo mezinárodní vládní organizace akreditované v ČR anebo jejich rodinným příslušníkům registrovaným uvedeným ministerstvem. Toto povolení se vydá nejdéle na dobu platnosti jejich registrace a má formu štítku.¹⁰

Přechodný pobyt cizince na území ČR na základě výjezdního příkazu

Výjezdní příkaz uděluje z moci úřední policie, a to zpravidla po zrušení platnosti víza, po uplynutí platnosti víza, po zamítnutí žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu, po zrušení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu, po zrušení platnosti povolení k pobytu aj., nebo MZV po uplynutí doby platnosti ,eventuelně prohlášení neplatnosti, diplomatického nebo zvláštního víza, po uplynutí doby platnosti, eventuelně prohlášení neplatnosti, povolení k dlouhodobému pobytu vydávaného MZV, po ukončení přechodného pobytu na území ČR, k němuž se vízum nevyžaduje za účelem ukončení pobytu cizince na území ČR.

Výjezdní příkaz opravňuje cizince k přechodnému pobytu na území ČR po dobu nezbytnou k provedení neodkladných úkonů, a k vycestování z území ČR. Konkrétní dobu pobytu stanoví policie nebo MZV a doba přechodného pobytu cizince na území ČR na výjezdní příkaz nesmí být delší než 60 dnů. Výjezdní příkaz má formu štítku, který policie nebo MZV vyznačí do cestovního dokladu.

---

¹⁰ <http://www.mvcr.cz/rady/cizinci/info.html#223>

Trvalý pobyt cizince na území ČR

Cizinec je oprávněn pobývat na území ČR v režimu trvalého pobytu, má-li povolení k pobytu. Dalším důvodem pro trvalý pobyt cizince na území ČR může být jeho svěření do náhradní výchovy osobě, která má trvalý pobyt na území ČR, nebo umístění do ústavu, který se nachází na území ČR. O povolení trvalého pobytu může žádat každý cizinec po 5 letech, dříve to bylo po 10 letech nepřetržitého pobytu na území ČR na vízum k pobytu nad 90 dnů a na povolení k dlouhodobému pobytu na ZÚ a v určitých případech též u policie.¹¹

Policie vydává povolení formou písemného správního rozhodnutí a cizinec je povinen do 3 pracovních dnů po vstupu na území se osobně dostavit k převzetí povolení k pobytu.

Průkaz o povolení k pobytu se vydává jako samostatný doklad nebo ve formě štítku vyznačovaného do cestovního dokladu cizince s dobou platnosti 10 let a lze jej opakovaně prodloužit, vždy o 10 let. O prodloužení doby platnosti průkazu o povolení k pobytu žádá cizinec policii ve lhůtě 90 dnů před uplynutím této doby, v odůvodněných případech i dříve.

V současné době je na získání trvalého pobytu právní nárok. V praxi to znamená, že cizinci musí být zdůvodněno, proč mu eventuálně nebyl trvalý pobyt povolen a ten se může proti takovému rozhodnutí odvolat. Důležitou podmínkou je, že cizinec nesmí během oněch pěti let pobývat mimo území ČR dohromady déle než 10 měsíců. Cizinec s trvalým pobytem požívá veškerá práva a povinnosti jako čeští občané s výjimkou volebního práva, branné povinnosti, práce v ozbrojených složkách a na pozicích, kde je státem odůvodněně požadováno české občanství.

---

¹¹www.kr-stredocesky.cz/NR/rdonlyres/52AD4D34-0247-4CF8-8DAC-58464121A7FF/0/12410trvaly_pobyt_cizincu.pdf

Trvalý pobyt lze také nabýt sňatkem s občanem ČR nebo členského státu EU pobývajícím na území ČR a tento institut je poměrně často zneužíván. Neboť tak lze trvalý pobyt nabýt rychle, snadno a bez dlouholetého čekání. Na druhou stranu je na tyto cizince pohlíženo přísněji a při shledání jakýchkoliv pochybností může cizinecká policie snáze zahájit tzv. řízení o odnětí povolení k trvalému pobytu.

V případě trvalého pobytu lze řízení o odnětí povolení k trvalému pobytu zahájit pouze při bezpečnostním ohrožení ČR a při jiných podobně závažných případech. Další speciální kategorií je trvalý pobyt z humanitárních důvodů, který může cizinec obdržet z důvodu vážných zdravotních problémů jeho či člena jeho rodiny, kdy by návrat do vlasti mohl dotčenou osobu ohrozit na životě.¹²

3. 1. 4 Pobyt občanů členských států EU a jejich rodinných příslušníků na území ČR na základě zvláštního pobytového povolení

V případě, že občan EU hodlá pobývat na území ČR po dobu delší než 3 měsíce, bude oprávněn, nikoliv však povinen, požádat policii o udělení zvláštního pobytového povolení. Tímto zvláštním pobytovým povolením může být povolení k přechodnému pobytu nebo povolení k trvalému pobytu.

Žádost o zvláštní pobytové povolení nebo o prodloužení doby platnosti zvláštního pobytového povolení se podává přímo na policii nebo na ZÚ ČR v zahraničí. Policie by měla tuto žádost podanou na ZÚ vyřídit ve lhůtě do 180 dnů ode dne jejího podání.

---

¹² <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb99326&cd=76&typ=r>

O povolení k přechodnému pobytu je oprávněn požádat občan EU, pokud chce na území ČR pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce. Vydání uvedeného povolení není podmínkou pobytu občana EU na území ČR, a to bez ohledu na účel jeho pobytu.

Tuto žádost může podat i rodinný příslušník občana ČR nebo občana státu EU, i když tento rodinný příslušník není občanem členského státu EU. Podmínkou je, že občan, o jehož rodinného příslušníka se jedná, již žádost o povolení k přechodnému pobytu podal nebo na toto povolení na území ČR již pobývá. Policie vydá občanu EU v případě vyhovění žádosti průkaz o povolení k pobytu státního příslušníka členského státu Evropských společenství. Občanovi Švýcarska, Norska, Lichtenštejnska, Islandu a rodinnému příslušníkovi, který není občanem státu EU, vydá policie průkaz o povolení k pobytu.¹³

Povolení k trvalému pobytu

Policie vydá občanu členské země EU na jeho žádost povolení k trvalému pobytu v taxativně vymezených případech, např. je-li na území ČR zaměstnán a pobývá zde nepřetržitě po dobu 3 let, podniká-li na území ČR, vykonává-li funkci člena statutárního orgánu právnické osoby atd.

Podmínkou udělení povolení k trvalému pobytu na území ČR rodinnému příslušníku občana státu EU je, že obdobnou žádost podal dotyčný člověk. Cizinecký zákon umožňuje také v určitých případech podání žádosti o povolení k trvalému pobytu pozůstalé osobě po občanu členské země EU, který na území ČR pobýval. Toto oprávnění zaniká uplynutím 2 let ode dne úmrtí tohoto cizince.

---

¹³ <http://www.mzv.cz/wwwo/mzv/default.asp?ido=13676&idj=1&amb=1&ikony=false&trid=1&prsl=false&poccl>

Policie vydá cizinci z členského státu EU povolení k trvalému pobytu formou písemného správního rozhodnutí a dále průkaz o povolení k pobytu státního příslušníka členského státu Evropských společenství osvědčující jeho právo trvalého pobytu na území ČR.¹⁴

Zamítnutí žádosti o vydání povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu, zánik a odnětí oprávnění k pobytu

Policie může žádost o vydání zvláštního pobytového povolení zamítnout, jestliže žadatel nepředloží požadované náležitosti, je-li důvodné nebezpečí, že by mohl ohrozit bezpečnost ČR nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek, žadatel trpí závažnou nemocí nebo jde-li o nežádoucí osobu.

Platnost zvláštního pobytového povolení zaniká v případě nabytí českého státního občanství cizincem, jeho úmrtím nebo v souvislosti s jeho vyhoštěním z území ČR.

Cizinecký zákon stanoví, v kterých případech policie oprávnění k přechodnému či trvalému pobytu odejme.

3. 1. 5 Hlášení místa pobytu na území ČR

Ohlašovací povinnost jako evidenční úkon nelze spojovat s vlastním režimem vstupu a pobytu cizinců na území ČR. Tato povinnost se nevztahuje na cizince, který ji splnil u ubytovatele.

---

¹⁴ <http://www.mvcr.cz/rady/cizinci/info.html#112>

Cizinec – občan třetí země je povinen do 3 pracovních dnů ode dne vstupu na území ČR ohlásit policii místo pobytu na území ČR. Uvedené se netýká cizince mladšího 15 let, člena personálu zastupitelského úřadu cizího státu nebo mezinárodní vládní organizace akreditované v ČR a jeho rodinného příslušníka registrovaného MZV.

Cizinec - občan členského státu EU je povinen ohlásit na policii místo svého pobytu na území ČR ve lhůtě do 30 dnů, pokud jeho předpokládaný pobyt bude delší než 30 dnů. Totéž platí pro rodinného příslušníka občana státu EU, pokud tento pobývá na území ČR.

Povinnost hlásit policii změnu místa pobytu na území ČR plní cizinec s trvalým pobytem na území ČR ve lhůtě do 3 pracovních dnů ode dne změny, pokud bude předpokládaná změna pobytu delší než 180 dnů. Ve stejné lhůtě je tak povinen učinit občan ze země EU a jeho rodinný příslušník, kterým bylo vydáno zvláštní pobytové povolení, v režimu přechodného či trvalého pobytu. Cizinec s přechodným pobytem je povinen hlásit policii změnu místa pobytu do 30 dnů ode dne změny, pokud předpokládaná změna místa pobytu bude delší než 30 dnů. Cizinec, který může pobývat na území ČR přechodně bez víza, tak učiní v případě, že změna místa pobytu bude delší než 90 dnů.¹⁵

3. 2 Pobyt cizinců na území ČR po vstupu ČR do schengenského prostoru

Rozšíření schengenského prostoru přineslo změny pro občany ze zemí EU a další osoby požívající právo na volný pohyb, konkrétně jsou to občané členských států EU, Švýcarska, Lichtenštejnska, Islandu a Norska, včetně jejich rodinných příslušníků i pro státní příslušníky třetích zemí, osoby nepožívající právo na volný pohyb.

---

¹⁵ http://www.mvcr.cz/azyl/migrace/legislativa/326_99.pdf

Česká republika se stala součástí schengenského prostoru dne 21. prosince 2007. Byly zrušeny kontroly na pozemních hranicích a koncem března 2008 i na mezinárodních letištích při letech v rámci Schengenu. Společné hranice s dalšími schengenskými státy je možné překračovat bez hraničních kontrol, ale povinnost cestovat s platným dokladem však zůstává zachována.

Začleněním do schengenského prostoru Česká republika uplatňuje sjednocená pravidla týkající se pohybu osob po území Schengenu včetně podmínek pro překračování vnějších hranic.

V případě vážného ohrožení bezpečnosti nebo veřejného pořádku má Česká republika moc dočasně znovu obnovit ochranu státní hranice a zavést hraniční kontroly. Této možnosti bude však využito pouze ve výjimečných případech a po omezenou dobu.

Zastupitelské úřady ČR vydávají schengenská víza a ČR zároveň uznává schengenská víza vydaná jiným schengenským státem pro vstup a krátkodobý pobyt, tj. do 3 měsíců, na svém území.

K udělování víz a vydávání povolení k pobytu v ČR jsou nadále oprávněny zastupitelské úřady ČR a Služba cizinecké policie ČR a podmínky pro udělení povolení k pobytu a jejich prodlužování zůstávají v ČR nezměněné.

Krátkodobá i dlouhodobá víza vydaná ČR před 21. prosincem 2007 zůstávají platná po dobu v nich vyznačenou, jsou však oprávněny pouze ke vstupu a pobytu na území ČR. V případě vycestování, pouze přímým leteckým spojem, a návratu do ČR ještě před vypršením platnosti takového víza budou moci držitelé dlouhodobých víz projíždět přes území jiných schengenských států po dobu nepřekračující 5 dní, držitelé krátkodobých víz musejí pro návrat do ČR použít přímý letecký spoj, průjezd přes území jiných států Schengenu není v jejich případě možný.

Povolení k pobytu v ČR a platný cestovní doklad budou státní příslušníky třetích zemí opravňovat k cestování po Schengenu po dobu, která ve svém součtu nepřesáhne 3 měsíce.

Od 1. září 2007 má ČR přístup k údajům vedeným v Schengenském informačním systému, dále jen SIS. Záznam v SIS za účelem odepření vstupu může být důvodem pro odepření vstupu a zamítnutí žádosti o vydání víza, povolení k pobytu nebo jejich prodloužení. Záznam v SIS může být rovněž důvodem pro zrušení platnosti víza nebo povolení k pobytu vydaného ČR před 1. zářím 2007.¹⁶

3. 2. 1 Vstup na území států v rámci schengenského prostoru

Občané států EU, Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejnska jsou při překračování vnějších hranic podrobeni tzv. minimální kontrole, jejímž účelem je ověřit totožnost na základě kontroly platnosti předloženého cestovního dokladu nebo jiného uznávaného dokladu.

Státní příslušníci třetích zemí jsou naopak při překračování vnějších hranic podrobeni důkladné kontrole, při které se ověřuje jejich totožnost na základě kontroly platnosti předloženého cestovního pasu a současně splnění všech níže uvedených podmínek pro vstup na území Schengenu, tj.:

- mají platný cestovní doklad nebo doklady, které je opravňují k překročení hranice,
- mají platné vízum, pokud je požadováno, ledaže jsou držiteli platného povolení k pobytu,

---

¹⁶ http://www.mvcr.cz/azyl/schengen/letak_cizinci_cz.pdf

- zdůvodní účel a podmínky předpokládaného pobytu a mají zajištěny dostatečné prostředky pro obživu na dobu předpokládaného pobytu i na návrat do své země původu, nebo jsou schopni si tyto prostředky legálním způsobem opatřit,
- nejsou osobami vedenými v SIS, jimž má být odepřen vstup,
- nejsou považováni za hrozbu pro veřejný pořádek, vnitřní bezpečnost, veřejné zdraví nebo mezinárodní vztahy kteréhokoliv ze schengenských států.

Cestovní doklady státních příslušníků třetích zemí jsou při vstupu i výstupu ze schengenského prostoru razítkovány.

Státní příslušníci třetích zemí - rodinní příslušníci občanů států EU, Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejnska jsou při překračování vnějších hranic podrobeni minimální kontrole, při které se ověřuje jejich totožnost na základě předložení cestovního pasu a doklady potvrzující rodinný vztah k občanu ze země EU a výše uvedených států.

Pokud podléhají vízové povinnosti, je od nich v zásadě požadováno vízum. K pobytu do 3 měsíců není třeba vízum v případě, že jsou držiteli platného povolení nebo průkazu k pobytu vydaného státem EU nebo výše uvedených států. Rodinným příslušníkům je možné také udělit vízum na hraničním přechodu.

Aby mohli rodinní příslušníci vstoupit do Schengenu, nesmí být vedeni v SIS jako osoby, jimž má být odepřen vstup z důvodu, že představují trvající hrozbu pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost kteréhokoliv ze států patřících do schengenského prostoru. Existence přetrvávající hrozby musí být potvrzena při každém odmítnutí vstupu.

Cestovní doklady rodinných příslušníků se při překračování vnějších hranic Schengenu razítkují v případě, že nepředloží doklad o pobytu na území EU nebo výše uvedených států.

Uvedená pravidla platí za podmínky, že rodinní příslušníci občana státu EU nebo výše uvedených států doprovázejí nebo následují. Pokud tomu tak není, vztahují se na ně pravidla platná pro státní příslušníky třetích zemí.

3. 2. 2 Pobyť na území států schengenského prostoru

Občané členských států EU, Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejnska mají právo pobývat na území EU a vyjmenovaných států až 3 měsíce bez jakýchkoli podmínek či formalit kromě toho, že musí mít platný cestovní pas nebo jiný průkaz totožnosti.

U pobytů delších než 3 měsíce jsou tito občané oprávněni požádat o povolení k pobytu, jehož vydání se řídí pravidly daného státu – v případě ČR se jedná o potvrzení o přechodném pobytu nebo o povolení k trvalému pobytu.

Státní příslušníci třetích zemí bez vízové povinnosti mohou pobývat na území schengenských států po dobu 3 měsíců během šesti měsíců ode dne prvního vstupu. Doba jednotlivých pobytů v různých schengenských státech se sčítá. Po vyčerpání 3 měsíců vzniká povinnost opustit schengenský prostor.

Při pobytu delším než 3 měsíce potřebují dlouhodobé vízum nebo povolení k pobytu udělované v souladu s právními předpisy daného státu.

Státní příslušníci třetích zemí s vízovou povinností mohou vstoupit a pobývat na území Schengenu pouze na základě jednotného schengenského víza (tzv. typu B, C), které držitele opravňuje k pobytu na území po dobu vyznačenou ve vízu, nejvýše však 3 měsíce během šesti měsíců ode dne prvního vstupu na území Schengenu.

Při pobytu delším než 3 měsíce potřebují dlouhodobé vízum nebo povolení k pobytu udělované v souladu s právními předpisy daného státu. Dlouhodobé vízum (tzv. typ D) svého držitele opravňuje pouze k průjezdu (max. 5 dní) přes území

schengenských států až na území státu, který vízum udělil. (průjezd není možný přes území státu, který držitele víza eviduje coby nežádoucí osobu). Lze také udělit „kombinované“ vízum ve formě víza typu D + C, které má po dobu nejvýše tři měsíců od prvního dne platnosti zároveň platnost schengenského krátkodobého víza umožňujícího pobyt i v jiných schengenských státech.

Státní příslušníci třetích zemí – držitelé povolení k pobytu na území ČR nebo jiného schengenského státu, Švýcarska nebo Lichtenštejnska mohou bez víza pobývat na území ostatních států po dobu až 3 měsíce.

Při pobytu delším než 3 měsíce potřebují dlouhodobé vízum nebo povolení k pobytu udělované v souladu s právními předpisy daného státu.

Státní příslušníci třetích zemí – rodinní příslušníci občanů zemí EU, Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejnska, kteří občana EU nebo uvedených států doprovázejí nebo následují, mohou v ČR, nebo na území jiného schengenského státu, Švýcarska či Lichtenštejnska, pobývat až 3 měsíce bez víza - pouze s cestovním pasem.

Při společném pobytu s občanem členské země EU nebo uvedených států, jehož plánovaná doba překročí 3 měsíce, jsou povinni do 3 měsíců od vstupu na území ČR požádat o vydání povolení k přechodnému pobytu – získají ho ve formě průkazu o pobytu rodinného příslušníka občana státu EU.¹⁷

---

¹⁷ http://www.mvcr.cz/azyl/schengen/letak_cizinci_cz.pdf

4. Aktuální problémy spojené s pobytem cizinců na území ČR

4.1 Nelegální migrace

Úkoly na úseku povolování vstupu a pobytu cizinců na území ČR, pobytové kontroly, ochrany státních hranic a boje s nelegální migrací plní v současné době specializovaný útvar s celorepublikovou působností Policie ČR Služba cizinecké a pohraniční policie.

Na hraničních přechodech ČR bylo ročně odbaveno řádově 200 milionů cizinců. Na konci roku 2006 evidovala služba cizinecké a pohraniční policie na území ČR 321 456 cizinců s povoleným pobytem, což je o 121 145 cizinců, tj. o 37,7 % více než na konci roku 2000, kdy zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, nabyl účinnosti. Uvedený počet cizinců znamená v činnosti základních útvarů služby za rok 2006 vyřešení, mimo jiné 26 316 žádostí o povolení trvalého pobytu, 49 505 žádostí o udělení víza k pobytu nad 90 dní, 29 484 žádostí o povolení dlouhodobého pobytu, 66 994 žádostí o prodloužení již povoleného dlouhodobého pobytu, 63 468 žádostí o ověření pozvání cizince atd.

4.1.1 Služba cizinecké a pohraniční policie

Od poloviny roku 2001 klesá počet osob zjištěných v souvislosti s nelegální migrací přes státní hranice. Během roku 2006 registrovaly základní útvary Služby cizinecké a pohraniční policie 11 488 osob (z toho 9 665 státních příslušníků třetích zemí, tj. 84,1 %) při nelegální migraci na území ČR, z toho 7 117 cizinců, tj. 60 % v kategorii při nelegální migraci porušování pobytového režimu a 4 371 osob, tj. 40 % v kategorii nelegální migrace přes státní hranice ČR. V porovnání s rokem 2000 se poměr kategorií obrátil.

Zatíženost základních útvarů Služby cizinecké a pohraniční policie vyjadřuje rovněž počet zahájených řízení o správním vyhoštění. Za rok 2006 bylo vydáno 6 960 rozhodnutí o správním vyhoštění cizincům, některým i opakovaně.

S výkonem cizinecké problematiky souvisí eskortní činnost. Útvary Služby cizinecké a pohraniční policie bylo během roku 2006 eskortováno 1 761 cizinců, přičemž bylo ujetu přibližně 1,1 mil. km.

Vzhledem ke specifice Služby cizinecké a pohraniční policie se počet trestných činů zjištěných a řešených základními útvary pohybuje v průměru kolem 1 500 ročně. K nejčastějším trestným činům, které spadají do věcné působnosti Služby cizinecké a pohraniční policie, je trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí, padělání a pozměňování veřejné listiny a nedovolené překročení státních hranic.

Významný podíl činnosti útvaru služby cizinecké a pohraniční policie tvoří řešení přestupků, zejména podle cizineckého zákona, dále zákona o přestupcích, a zákona o ochraně státních hranic. V roce 2006 bylo řešeno celkem 95 302 přestupků, za které byly uloženy pokuty v celkové částce 52,5 mil. Kč, realizováno 689 správních deliktů podle cizineckého zákona, kdy celková výše uložených pokut dosáhla 64,7 mil. Kč.

4. 1. 2 Nelegální migrace v ČR

Migrace, zejména nelegální migrace, vyvolává ohrožení vnitřní stability společnosti a ohrožuje bezpečnostní situaci zejména v cílových vyspělých zemích EU, ale i v zemích tranzitních. Nelegální migrace není bezpečnostním rizikem pouze v národním měřítku, je to problém mezinárodní, celospolečenský. Organizování nelegální migrace a obchod s lidmi v uplynulých letech patřily a v současnosti stále patří k nejvíce ziskovým aktivitám v rámci organizovaného zločinu. Zda uvedené údaje v předchozím odstavci o zjištěných osobách skutečně představují nelegální migraci

občanů třetích zemí přes a na území ČR, lze pochybovat. Nelegální migrace je latentní a její skutečný rozsah lze jen těžko odhadnout. Z informací ze zemí EU vyplývá, že část migrantů stále nebývá odhalena.¹⁸

Pro svou geografickou polohu ČR zůstává i nadále výhodným tranzitním prostorem pro transport nelegálních migrantů do zemí západní nebo jižní Evropy. Přitažlivost ČR roste nejen pro cizince, kteří zde legálně pobývají, ale i pro ty, kteří využívají již zde usídlených komunit jednak k neoprávněnému pobytu na území ČR, jednak i k nelegálnímu způsobu obživy.

Nelegální forma migrace pak mimo jiné nepřímo ovlivňuje vztah veřejnosti k integraci dlouhodobě a legálně usídlených cizinců. Ve srovnání s projevy nelegální migrace na státních hranicích lze tak v následujícím období očekávat růst nebezpečnosti jevů spojených s nelegálním pobytem cizinců na území ČR.

Přestože dochází v posledních letech k poklesu zjištěných případů nelegální migrace na území ČR, je třeba nadále v tomto jevu vidět potencionální riziko i po zrušení kontrol na dočasných vnějších hranicích EU. Bezpečnostní rizika, která nelegální migrace přináší, bude muset ČR eliminovat v nových podmínkách způsobem, který umožní rychlou a jednotnou reakci na opatření přijímaná Radou EU k nelegální migraci.

4. 1. 3 Zabezpečení vnitřní bezpečnosti po vstupu ČR do Schengenu

Při zpracování koncepce pro správnou aplikaci schengenského práva bylo využito právě doporučení Rady EU, kterým jsou dány nejlepší postupy pro oblast hranic, vyhoštění a přijetí.

---

¹⁸ SCHEINOST, Miroslav. Nelegální migrace a převaděčství jako jedna z aktivit organizovaného zločinu, s. 84

V souladu s těmito doporučeními existuje integrovaný model zabezpečení hranic, který je plně aplikovatelný jak pro státy přistupující, tak i pro státy, které schengenské právo již uplatňují v plném rozsahu.

Právě tento integrovaný model zabezpečení hranic je důležitým nástrojem zabezpečení vnitřní bezpečnosti a zejména ochrany proti nelegálnímu přistěhovalectví, který spočívá v zavedení souboru komplementárních opatření, v rámci kterých se rozlišují 4 pásma:

1. činnost ve třetích zemích, zejména v zemích původu a tranzitních zemích,
2. mezinárodní spolupráce související s ochranou hranic,
3. opatření na vnějších hranicích – ochrana hranic (hraniční kontrola a dohled na hranicích),
4. další aktivity realizované na území schengenských států a mezi těmito státy.

Služba cizinecké a pohraniční policie spolupůsobí ve všech pásmech ochrany státních hranic.

V prvním pásmu jsou aktivity mimo území České republiky a schengenského prostoru - v zemích původu a tranzitu. Tyto aktivity slouží jako přímý prvek ochrany hranic nebo jako prevence. Jedná se mimo jiné o vysílání styčných důstojníků a poradců pro doklady do třetích zemí, zpracovávání žádostí o udělení víza, sběr informací apod.

Ve druhém pásmu ochrany vnějších hranic je zahrnuta multilaterální, bilaterální a místní spolupráce. Tato spolupráce probíhá se všemi sousedními státy a jejím cílem je zvýšení účinnosti ochrany vnějších hranic schengenského prostoru využitím prostředků mezinárodní spolupráce.

Třetí pásmo zahrnuje ochranu vnější hranice, kterou má ČR po svém vstupu a vstupu sousedních zemí do schengenského prostoru pouze na mezinárodních letištích provozujících vnější (neschengenské) lety.

Ve čtvrtém pásmu jsou zařazeny aktivity na území ČR, které jsou namířeny proti nelegální migraci a přeshraniční kriminalitě. Tyto aktivity zahrnují kontroly prováděné za účelem zjištění legálnosti pobytu na území, činnosti zaměřené proti nelegálnímu zaměstnávání cizinců, činnosti zaměřené na potírání trestné činnosti v souvislosti s nelegální migrací, vyhošťování osob pobývajících na území nelegálně a také případné znovuzavedení kontrol na vnitřní hranici. Na plnění těchto úkolů se v maximální míře podílejí všechny organizační články Služby cizinecké a pohraniční policie.

4. 1. 4 Boj proti nelegální migraci

Boj proti nelegální migraci v souvislosti s nedovoleným překročením státních hranic je rozprostřen na celé území ČR, ale intenzivnější je nadále v příhraničním území. Pro Službu cizinecké a pohraniční policie je tato činnost jedním z hlavních úkolů. Realizují je inspektoráty cizinecké policie a odbory specializovaných činností, které pátrají po osobách, které nedovoleně vstoupily na území ČR a následně řeší tyto osoby podle zákona o pobytu cizinců, zajištění, přestupkové, případně trestní řízení, správní vyhoštění, umístění do zařízení pro cizince, předání podle readmisní smlouvy^[19].

Klíčovým předpokladem pro úspěšné řešení integrovaného modelu zabezpečení hranic je soulad mezi těmito opatřeními a způsob jejich uplatňování všemi schengenskými státy.

---

¹⁹ readmisní smlouva - smlouva o předávání a přebírání osob nelegálně pobývajících na území jednoho ze smluvních států

V souladu se shora uvedenými doporučeními Rady EU po zrušení kontrol na dočasných pozemních vnějších hranicích a po plném přístupu ČR k Schengenské dohodě v této oblasti nadále působí speciální policejní útvar s celorepublikovou působností – Policie ČR Služba cizinecké policie.

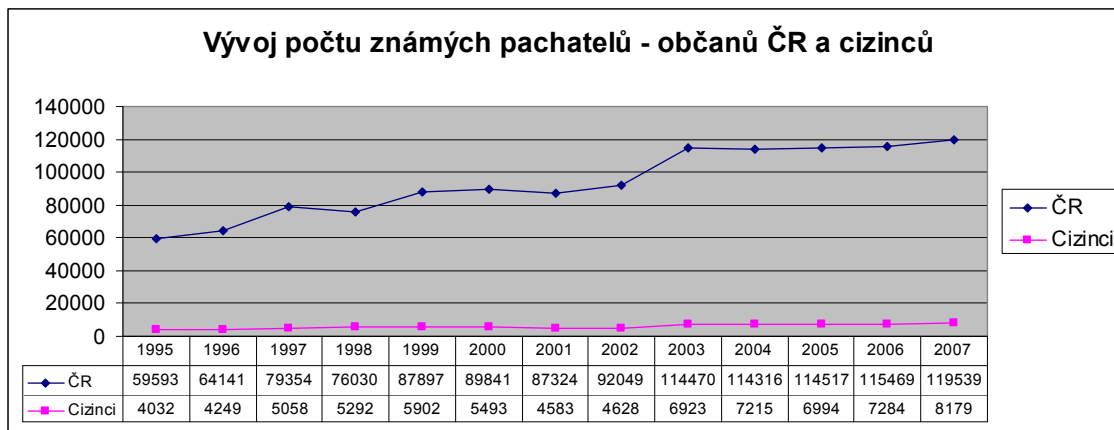
4.2 Kriminalita cizinců na území ČR

Informace o struktuře a rozsahu trestné činnosti cizích státních příslušníků v ČR jsem získal ze statistických údajů Policie. Data, která jsem použil, vypovídají o kriminalitě registrované Policií ČR a týkají se známých pachatelů trestné činnosti, u kterých policejní orgán navrhl podání obžaloby.

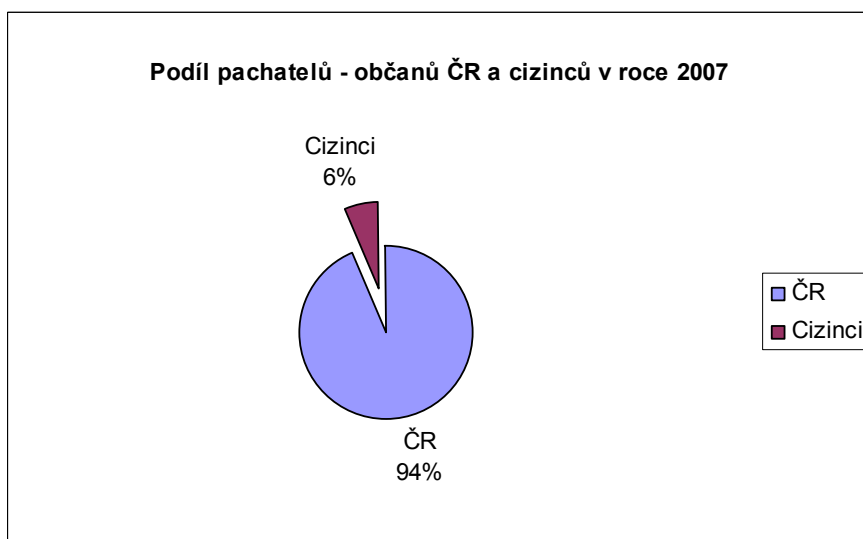
Údaje jsou zpracovány pro roky 1995 až 2002²⁰, v některých statistikách až do roku 2007. Od roku 1995 do roku 2007 bylo Policií ČR celkem stíháno 1 290 372 takto definovaných pachatelů. Z tohoto celkového počtu bylo 75 832 (tedy 5,87 %) pachatelů s cizí státní příslušností. „Podíl cizinců na trestně stíhaných osobách se dlouhodobě pohybuje okolo hodnoty 6 %, na přelomu tisíciletí se pohyboval kolem 5 % a v posledních dvou letech spíše nad hranicí 6 %.“ V roce 2002 bylo stíháno 4 628 cizích státních příslušníků z celkového počtu 96 677 známých pachatelů, což představuje nejnižší podíl za sledovaných 13 let, a to 4,8 %. Naopak v letech 1998 a 2007 byl tento podíl nejvyšší, respektive 6,5 % a 6,4 %.

---

²⁰ SCHEINOST, Miroslav. *Výzkum cizích státních příslušníků v českých věznicích*

Zdroj: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Police ČR

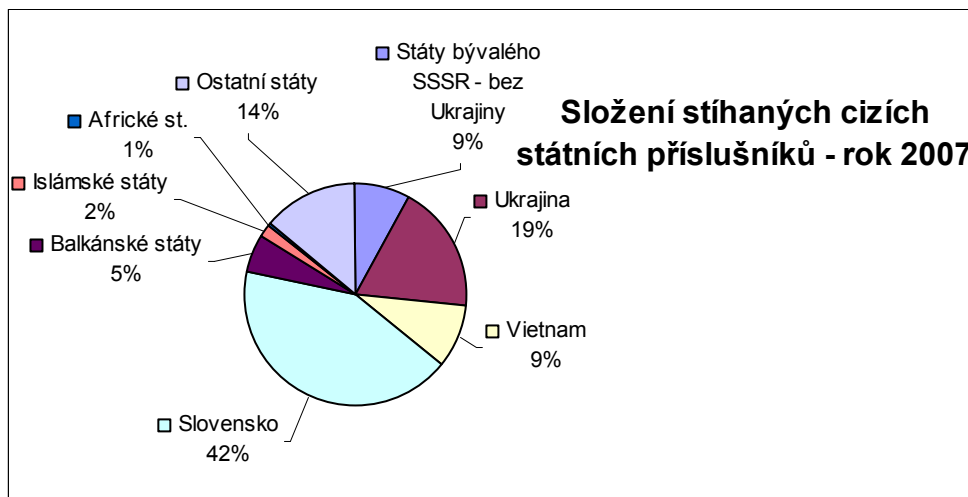

Zdroj: Policie ČR

4. 2. 1 Kriminalita cizinců podle národnostních skupin

Pracovně jsem si rozdělil stíhané cizince do několika skupin: 1. občané států bývalého Sovětského svazu - bez Ukrajiny (Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Estonsko, Gruzie, Kazachstán, Kyrgyzstán, Litva, Lotyšsko, Moldavsko, Rusko,

Tádžikistán, Turkmenistán, Uzbekistán), 2. občané Ukrajiny, 3. občané Vietnamu, 4. občané balkánských států (Albánie, Bosna-Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, Jugoslávie, Makedonie) a 5. občané islámských států (Afganistan, Alžírsko, Bahrajn, Egypt, Irák, Írán, Jordánsko, Kuvajt, Libye, Maroko, Pákistán, Palestina, Sýrie, Tunis). Vedle těchto skupin se vyskytuje také početně významná skupina Slováků. V roce 2007 bylo složení známých pachatelů z řad cizinců následující. 9 % občanů států bývalého SSSR; 19 % Ukrajinců; 9 % Vietnamců; 5 % občanů balkánských států a 2 % občanů islámských států. Dále je mezi stíhanými 42 % Slováků a 15 % státních příslušníků dalších států. U sledovaných skupin je markantní zejména nárůst počtu i podílu státních příslušníků zemí bývalého SSSR a zvláště pak Ukrajiny. Zatímco v roce 1995 Ukrajinci představovali pouze 4% stíhaných cizích státních příslušníků a občané ostatních zemí bývalého Sovětského svazu 1,5 %, v roce 2007 je podíl u obou skupin cizinců téměř šestkrát vyšší.²¹

Zdroj: Policie ČR

²¹ SCHEINOST, Miroslav. *Výzkum cizích státních příslušníků v českých věznicích*, s. 41

Pro všechny skupiny byly zpracovány informace o osobách, u nichž policejní orgán navrhl podání obžaloby, a to pro roky 1995 až 2002. Souhrnná čísla pak můžeme porovnat s aktuálním stavem ve sledovaném roce 2002. U všech monitorovaných skupin byli pachatelé nejčastěji stíháni pro typický majetkový trestný čin - krádež. Jedinou výjimku tvoří Vietnamci, kteří jsou nejčastěji stíháni pro trestný čin porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu a krádež se tak zařadila až na druhé místo. Na třetím místě se z hlediska četnosti známých pachatelů u občanů Vietnamu vyskytují úmyslné ublížení na zdraví. Situace v roce 2002 byla u této skupiny obdobná, tzn. že pořadí stíhaných trestných činů zůstalo nezměněné. Ze souhrnných dat za léta 1995 - 2002 vyplývá, že typickým trestným činem, pro který jsou v České republice stíháni státní příslušníci Ukrajiny, je kromě krádeže i loupež. S větším početním odstupem následuje vydírání, padělání a pozměňování veřejné listiny, výtržnictví a úmyslné ublížení na zdraví. Roku 2002 zůstalo pořadí výše jmenovaných trestných činů zachováno, pouze ze seznamu trestných činů, pro které jsou Ukrajinci nejčastěji stíháni, vypadlo vydírání. U ostatních zemí bývalého Sovětského svazu je podobně jako u Ukrajinců v posledních letech nejčastěji stíhaným trestným činem vedle krádeže loupež. Dále se v souvislosti s touto skupinou vyskytují vydírání, úmyslné ublížení na zdraví a padělání a pozměňování veřejné listiny. Ve srovnání s předchozími lety je také u této skupiny v roce 2002 méně často stíhán trestný čin vydírání. Struktura trestných činů, pro než jsou stíháni občané Ukrajiny a ostatních států bývalého SSSR, je velmi podobná.²²

Složení trestných činů stíhaných u státních příslušníků balkánských zemí, zůstává poměrně stabilní. V souhrnných datech po klasické krádeži následují padělání a pozměňování veřejné listiny, podvod a pro balkánské státy typické drogové delikty. V roce 2002 bylo pořadí totožné, pouze drogové delikty na čtvrtém místě nahradily trestné činy za úmyslné ublížení na zdraví. Podobnou strukturu můžeme identifikovat také u trestné činnosti, pro kterou jsou stíháni občané islámských zemí. Za nejčastěji se

---

²² SCHEINOST, Miroslav. *Výzkum cizích státních příslušníků v českých věznicích*, s. 43

vyskytující krádeží v souhrnných datech následují drogové delikty, padělání a pozměňování veřejné listiny a podvod. V roce 2002 se na druhé místo zařadily úmyslné ublížení na zdraví, následuje pak padělání a pozměňování veřejné listiny.

4. 2. 2 Kriminalita cizinců z hlediska trestných činů

Dosud jsem data diferencoval z hlediska skupin pachatelů. Podíváme-li se na ně perspektivou jednotlivých trestných činů, které nás v souvislosti s kriminalitou cizinců na území České republiky zajímají, získáme další rovinu informací. Specifické hospodářské trestné činy se ze všech sledovaných skupin vyskytují nejčastěji u Vietnamců - zmíněné porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu, dále zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby. Doménou státních příslušníků balkánských zemí je zase padělání a pozměňování veřejné listiny a padělání a pozměňování peněz, udávání padělaných a pozměňovaných peněz a výroba a držení padělatelského náčiní. Také drogové delikty se u občanů balkánských států, a rovněž u občanů islámských států, vyskytují významně častěji. V obou těchto skupinách jsou navíc pachatelé čteně stíháni za to, že spáchali trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů v organizované skupině. U občanů balkánských států se navíc vyskytuje také stíhání za zmíněný delikt spáchaný ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech. Organizovanost je pro páchaní trestné činnosti občanů balkánských zemí typická, významně častěji se u nich objevuje také účast na zločinném spolčení. Statisticky významně častěji je u této skupiny také stíhán trestný čin podvodu.

Pro násilnou trestnou činnost jsou mezi cizími státními příslušníky nejčastěji stíháni Ukrajinci. Ze všech monitorovaných skupin je zde nejvíce známých pachatelů stíháno pro následující trestné činy: vražda, úmyslné ublížení na zdraví, loupež, vydírání, znásilnění a také výtržnictví. Zvláště loupežné přepadení a vydírání je výraznou doménou státních příslušníků Ukrajiny a ostatních post-sovětských zemí. U

zmíněných dvou skupin a také Vietnamců je navíc významně častější stíhání za spáchání trestného činu loupeže v organizované skupině.

U některých trestných činů je rozložení mezi stíhanými pachateli z řad tuzemců a cizinců rovnoměrné. Například u krádeže je z 209 549 známých pachatelů evidovaných v letech 1995 až 2002 stíhání v 11 148 případech obráceno proti cizímu státnímu příslušníkovi. Podíl cizinců na trestném činu krádeže (5,3 %) tedy zhruba odpovídá jejich podílu na celkovém počtu známých pachatelů (5,8 %). Jiné trestné činy, zvláště v organizované formě, se vyskytují statisticky častěji u cizinců. Například ze souhrnného počtu 14 688 známých pachatelů loupeží je 1 957, tj. 13,5 %, cizinců. U trestného činu loupeže spáchaného v organizované skupině na konto cizích státních příslušníků připadá dokonce plných 27,5 % (69 stíhaných osob z 251). Podobné rozložení můžeme odhalit například také u drogových deliktů. Z celkového počtu 8 665 známých pachatelů je 688, tedy 8 %, cizinců. Ovšem stíhání pro trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů v organizované skupině nebo ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech se cizinců týká již v 19,4 % případů.²³

4. 2. 3 Stíhání cizích státních příslušnic

V celkovém souboru všech osob stíhaných Policií ČR v letech 1995 až 2002, u kterých policejní orgán navrhl podání obžaloby, je 10,8 % žen. Mezi stíhanými cizinci jsou ženy zastoupeny výrazně méně. Výjimkou jsou pouze trestně stíhaní Vietnamci, mezi nimiž je 12 % žen. Méně již je to u Slováků (10,2 %), zemí bývalého SSSR (9,5 %), balkánských zemí (8 %) a Ukrajiny (6,4 %). Jednoznačně nejméně jsou ženy

---

²³ SCHEINOST, Miroslav. *Výzkum cizích státních příslušníků v českých věznicích*, s. 45

zastoupeny mezi trestně stíhanými občany islámských států, pouhých 1,5 %. Tyto poměry nepochybně souvisejí s postavením ženy v jednotlivých odlišných kulturách. Žena veřejně činná, a to jak pracovně, případně jinak, má pochopitelně i více příležitostí k páčání trestné činnosti. Rozdíl, pokud jde o páčání trestné činnosti ženami, je výrazně odlišný u vietnamské společnosti, na rozdíl od žen vyznávající Islám, protože ženy Muslimky se starají spíše o rodinu, na rozdíl od vietnamských žen, které páchají trestnou činnost společně s jejich muži.

4. 2. 4 Trestná činnost cizinců podle věkových kategorií

Z hlediska věkové struktury jsem zjišťoval rozložení stíhaných cizinců v následujících věkových skupinách: 1. do 15 let, 2. 15-17 let, 3. 18-19 let, 4. 20-24 let, 5. 25-29 let, 6. 30-39 let, 7. 40-49 let a 8. 50 a více let. V celkovém součtu se podskupina stíhaných cizinců nijak výrazně neliší od skupiny všech stíhaných osob. Nejčetnější je v obou případech šestá věková kategorie - 30 až 39 let. U celkové populace následuje třetí kategorie (20-24 let) a za ní pátá (25-29 let). Jak u stíhaných osob jako celku, tak u cizích státních příslušníků platí, že více než polovinu pachatelů tvoří osoby do 30 let. U celkové populace je to 55,4 % stíhaných osob, u cizinců pak 50,2 % známých pachatelů.

Porovnáme-li jednotlivé skupiny cizích státních příslušníků, podobné charakteristiky vykazují Ukrajina a ostatní země bývalého Sovětského svazu. 59,9 % stíhaných občanů post-sovětských republik a 67,2 % stíhaných Ukrajinců jsou osoby do 30 let. U dalších dvou skupin států se tento podíl pohybuje kolem poloviny - u balkánských zemí je to 47,8 % a u zemí islámských 51,6 %. Významně se od ostatních skupin států liší Vietnam. Pouhých 36,9 % pachatelů je mladších než 30 let, nejvíce vietnamských pachatelů (45,7 %) je v intervalu 30 až 39 let.²⁴

---

²⁴ SCHEINOST, Miroslav. *Výzkum cizích státních příslušníků v českých věznicích*, s. 45

Je tedy zřejmé, že státní příslušníci zemí bývalého Sovětského svazu včetně Ukrajiny, kteří jsou v České republice stíháni pro trestnou činnost, jsou významně mladší než ostatní skupiny stíhaných cizinců i než stíhaní čeští státní příslušníci. Naopak trestná činnost u Vietnamců se týká výrazně starších osob.

5. Úvaha nad řešením problémů spojených s pobytem cizinců na území ČR

Vstup ČR do schengenského prostoru otevřel pro naše občany vzhledem k volnému pohybu zboží a osob nové možnosti. Na druhé straně umožňuje kriminálně závadovým osobám, bez ohledu na jejich státní příslušnost, dopouštět se trestné činnosti mimo svá bydliště či místa, kde se obvykle zdržují a pracovníkům policie jsou tam známí. Pachatelé se rekrutují především z řad občanů zemí bývalého Sovětského svazu a Slovenska. Statistické údaje ukazují, že uvedené osoby se dopouštějí majetkové a násilné trestné činnosti, jako například krádeží, loupeží, vydírání, vyvíjejí aktivity související s přepravou cizinců do zemí s vyspělou ekonomikou. Cizinci se v České republice snaží i pracovat bez povolení našich úřadů. Vzhledem k tomu, že nemohou být jako zaměstnanci přihlášení a pracují tzv. načerno, páchají další trestnou činnost, neboť neplatí daně a společně s podnikateli, které tyto osoby zaměstnávají, se dopouštějí trestného činu neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Využívají skutečnosti, že na vnitřních hranicích jednotlivých států patřících do schengenského prostoru neexistuje žádná kontrola, která se přesunula do příhraničního prostoru. I když existují určité mechanismy pro kontrolu prováděnou jiným způsobem, tak se uvedené osoby spoléhají na to, že ve velkém množství osob, které překračují hranice, uniknou pozornosti policejních orgánů. Skutečností je, že cizinci ze zemí mimo Evropskou unii v České republice například běžně používají automobily s českou registrační značkou. Tato okolnost jim mimo jiné rovněž napomáhá uniknout pozornosti orgánů policie.

Nelze pominout ani tu skutečnost, že na území České republiky se zdržují cizinci s různým právním režimem, ale i cizinci pobývající zde nelegálně, kteří se skrývají před spravedlností, protože jsou stíháni a nebo mají obavu z trestního stíhání svými mateřskými státy. Odhalení uvedených osob je obtížné, protože tyto osoby si právě z obavy hrozících trestů zvolili novou identitu. Vyloučit nelze ani tu skutečnost, že v trestné činnosti pokračují i na území ČR. Cizinci jako pachatelé trestných činů podle

statistiky Policie ČR přesahují průměr trestných činů ve srovnání s našimi občany o 1,3 %. Tuto skutečnost si lze vysvětlit tím, že pohyb cizinců po území ČR i mimo něj je značný, což také stěžuje objasněnost trestných činů, které mohly tyto osoby spáchat.

Zkoumanou problematiku jsem v souvislosti s úvahou nad řešením problémů spojených s pobytem cizinců na území České republiky rozdělil na oblast legislativní, a dále činnosti Policie ČR, úřadů práce, živnostenských úřadů a Celní správy ČR. V činnosti každé uvedené složky existují určité rezervy a nedostatky v práci. Odstranění nedostatků by mohlo vést ke snížení jak nelegálních pobytů, tak i trestné činnosti páchané cizinci s různým právním režimem.

Pokud jde o zákon číslo 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, tak podle mého názoru je tento právní předpis dostatečný a já osobně jsem neshledal nic, v čem by tento zákon bylo třeba upravit nebo doplnit. Nedostatky však existují v jeho naplňování. Určité rezervy a nedostatky v práci spatřuji jak v činnosti policie, úřadů práce, živnostenských úřadů i Celní správy ČR.

Policii ČR jsou právě z předchozích odhalení známy trasy migrujících cizinců nacházejících se na našem území nelegálně. Pokud nebude těmto místům Policií ČR věnována trvalá pozornost, tak ke zlepšení situace, která má negativní dopady nejen na naši republiku, ale i ostatní členské země EU, nemůže dojít. Cizinci mnohdy za přepravu do jimi vysněných zemí platí převaděčům poměrně vysoké částky a pokud se podaří tyto osoby na území republiky policií zadržet, policisté by měli být odolní možným nabídkám jak ze strany cizinců, tak i převaděčů. U Cizinecké policie je nutno vyloučit zbytečnou vstřícnost při vybavování pobytu cizích státních příslušníků na našem území, která je poté cizinci kompenzována v podobě úplatků a dochází tak ke kompromitování policistů. Určité rezervy existují například i v případě provádění kontrol při dopravě. Kontrolující policista by se neměl zabývat jen zjištěným dopravním přestupkem, ale pokud má již vozidlo odstavené, měl by provést i kontrolu dalších osob ve vozidle, v případě větších vozidel prostor vozidla vůbec. Policii jsou známa místa, kde se cizinci nabízejí k práci, hromadně se ubytovávají, tráví svůj volný čas a které

zábavní podniky navštěvují. Kontrolu těchto míst je třeba provádět častěji a z policejního pohledu důsledněji, aby cizinci neměli možnost odchodu a kontrole s následným zadržením v případě nelegálního pobytu se tak vyhnout. Jak Cizinecká policie, tak i Služba kriminální policie a vyšetřování musí v budoucnu zkvalitnit svoji práci, pokud má být Česká republika platným partnerem mezinárodního společenství na úseku boje s terorismem. Zadržení cizince s padělaným pasem, cestujícím do země, v níž předtím došlo k teroristickým útokům proti obyvatelstvu a následnému odhalení osob připravující další atentáty, by nemělo být zjednodušováno a vyhodnoceno jako trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny podle §176 trestního zákona s následným vyhoštěním z našeho území, ale naopak důkladně prošetřeno s cílem zjistit, zda se nejedná o dalšího potenciálního atentátníka.

Živnostenské úřady by měly provádět častější kontroly u podnikatelů. V rámci těchto kontrol lze zjistit, zda se na pracovištích nacházejí osoby bez oficiálního vztahu k podnikateli. Také v rámci těchto kontrol by mělo být ověřováno, zda například i cizinci pracující zde se souhlasem úřadu práce, pokud tento souhlas potřebují, se skutečně nacházejí na pracovišti, které mají uvedeno v pracovní smlouvě. Tím by došlo k odstranění známého nešvaru, kdy podnikatelé využívají ve skutečnosti cizince na jinou činnost, než tu uvedenou v pracovní smlouvě. Zde mám na mysli pomoc při výstavbě rodinného domu, chaty, práce na soukromých zahradách apod. Podnikatelé přitom, ačkoliv jde o aktivity, které nemají s podnikáním nic společného, uvádějí tyto jako náklady podnikání. Obě osoby, jak podnikatel tak i cizinec, se dopouštějí trestné činnosti.

Úřady práce by podle mého názoru, vzhledem ke shora uvedené trestné činnosti, neměly vycházet vstříc žádostem podnikatelů o umožnění zaměstnávání cizinců. V České republice úřady práce evidují velké počty nezaměstnaných jako uchazeče o zaměstnání a právě z řad těchto osob by podnikatelé měli vybírat své nové pracovníky.

Celní správa ČR s ohledem na svá oprávnění může pomoci při řešení problémů spojených s pobytem cizinců na území ČR v podobném rozsahu jako Policie ČR.

V rámci boje proti pašování zboží by měla věnovat pozornost i osobám, s kterými v rámci své činnosti přijde do styku s cílem ověřit, zda nejde o cizince pobývající zde nelegálně či cizince, jejichž pobyt byl z různých důvodů ukončen. Podle mého názoru by Celní správa ČR měla být ve větší míře využívána ve spolupráci s Policií ČR ke kontrole míst, o kterých je známo, že se tam zdržují cizinci, dále kontrole pracovišť se zaměřením na podnikatele, u kterých existuje podezření na využívání cizinců v pracovním procesu bez uzavření potřebného pracovního vztahu, ale i ubytoven a míst jejich zábavy.

6. Závěr

Bakalářská práce na téma Právní úprava a praxe pobytu cizinců na území České republiky popisuje současnou situaci a mapuje základní problémy spojené s pobytem cizinců na území našeho státu. Zabývá se nejen samotným výkladem zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů, ale i jeho aplikací do praxe před vstupem a po vstupu České republiky do schengenského prostoru. Práce rovněž popisuje praktické problémy spojené s nelegální migrací, především problémy s kriminalitou cizinců na našem území. Snaží se v teoretické rovině najít řešení, jak některé problémy co nejvíce eliminovat.

Ze statistik o pobytu cizinců na našem území (jedná se o legální pobyty) vyplývá, že celkový počet evidovaných cizích státních příslušníků ke konci roku 2006 byl 321 456, což je téměř o 40 % více, než na konci roku 2000. Je z toho tedy patrné, že počet legálně žijících cizinců na našem území neustále roste. Jak je to ale s počtem u nás nelegálně žijících cizinců? Některé odhady hovoří i o jejich několikanásobném počtu oproti legálně žijícím. Bohužel absolutní číslo se nikomu asi nikdy nepodaří zjistit. Cílem je ale vytvořit v České republice takové předpoklady (legislativní, sociální aj.), že se těmto osobám nevyplatí u nás žít nelegálně a této možnosti se sami budou vyhýbat.

Otázkou však zůstává, zda s neustálým přílivem cizinců roste i jejich podíl na trestné činnosti, zda se podíl cizinců na kriminalitě u nás nezvyšuje. Porovnáním statistických ukazatelů vydaných Policií České republiky bylo zjištěno, že se podíl cizinců na veškeré trestné činnosti od roku 2003 nemění a pohybuje se ročně okolo hranice 6 %. Musíme si však uvědomit, že kriminalita cizinců se zjišťuje z „objasněných trestných činů.“ Co to znamená? Znamená to, že při dlouhodobé objasněnosti cca 35 %, zbývá stále 65 % neobjasněných skutků, o kterých nevíme, kdo je spáchal, zda občan České republiky nebo cizinec. Proto jestli je uvedená hranice šesti procent pravdivá, lze jen polemizovat. Nikdo totiž neví, kolik pobývá ve skutečnosti cizinců v České republice a kolik vlastně spáchali trestných činů. Jediné, co může být

jisté je, že největší podíl na kriminalitě cizinců mají občané Slovenské národnosti, i když jich zde legálně pobývá o polovinu méně, než občanů Ukrajiny, kteří zde spáchali dvakrát méně činů, než Slováci. Za prvé to může svědčit o lepší organizovanosti lidí ze států bývalého Sovětského svazu, za druhé o větším počtu občanů ze Slovenska, kteří zde pobývají nelegálně. Vše ale stále zůstává v rovině odhadů a spekulací.

Z dostupných statistik a informací můžeme na závěr konstatovat, že podíl cizinců na trestné činnosti v České republice je dnes ve své podstatě minimální a významně se nezvyšuje. Ve skutečnosti bude jistě větší (zdůvodnění v předchozím odstavci), ale v současné době nezjistitelný.

V této práci byly použity veškeré údaje do roku 2007. Zajímavé by však bylo porovnat některé údaje s prvním čtvrtletím roku 2008, po vstupu České republiky do Schengenu. Tady by se mohlo lépe ukázat, zda se podíl cizinců na trestné činnosti zvyšuje či nikoliv. Bohužel ještě neexistují kvalifikované údaje o trestné činnosti cizinců na našem území po vstupu do Schengenu, proto nelze objektivně říci, zda přistoupení k schengenské dohodě má podstatný vliv na kriminalitu u nás. S největší pravděpodobností však ani tento údaj nebude mít odpovídající vypovídací hodnotu, protože podle mne bude potřeba delšího časového úseku k potvrzení nebo vyvrácení hypotézy, že u nás trestná činnost cizinců stoupá. Podle mého názoru může mít společně využívané evropské území vliv na kriminalitu, protože cizinci využívají skutečnosti, že na vnitřních hranicích jednotlivých států patřících do schengenského prostoru neexistuje žádná kontrola. Jsem přesvědčen, že výše uvedená problematika by mohla být v budoucnu tématem pro diplomovou práci. Zajímavé by mohlo být např. srovnání kriminality cizinců v těch krajích, které svým příhraničním sousedí s některým státem Evropské unie.

Závěrem je nutno konstatovat, že cizinecká problematika neustále ovlivňuje naši společnost. Občané některé oblasti spojené s cizineckou problematikou vnímají a chápou velice citlivě, jiné nevnímají takřka vůbec. Jednotlivé národnosti (etnika) jsou předem zaškatulkovány a názor o jejich některých členech se velmi těžko vyvrací.

V otázce páčání trestné činnosti to platí dvojnásob. Tady musí sehrát svoji nezadatelnou roli především úřady a státní orgány. Ty musí najít způsob, jak utlumit nelegální migraci a s ní spojenou kriminalitu. Ty se musí společně s orgány Evropské unie zabývat zpřísněním kontrol na vnějších hranicích schengenského prostoru. Bilaterální dohody mezi sousedními státy a jejich sousedícími regiony musí zahrnovat celé spektrum výměny dat o trestné činnosti, společné postupy proti organizovanému zločinu v příhraničních oblastech a širokou přeshraniční spolupráci. To vyžaduje obrovskou změnu stylu a organizace práce jednotlivých složek státního aparátu, zvýšení vzdělanosti a zlepšení jazykové vybavenosti jejich členů.

7. Seznam literatury

1. VLČKOVÁ, Alena. *Zákon o pobytu cizinců na území ČR*. 1.vyd. Praha: Eurounion, 2003. 416 s. ISBN 80-7313-024-8
2. SCHEINOST, Miroslav. *Nelegální migrace a převaděčství jako jedna z aktivit organizovaného zločinu*. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1995. 99 s.
3. SCHEINOST, Miroslav. *Výzkum cizích státních příslušníků v českých věznicích*. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. s. 39-46.
4. <http://www.mvcr.cz>
5. <http://www.mzv.cz>
6. <http://www.sagit.cz>
7. <http://zakony-online.cz>
8. <http://www.kr-stredocesky.cz>

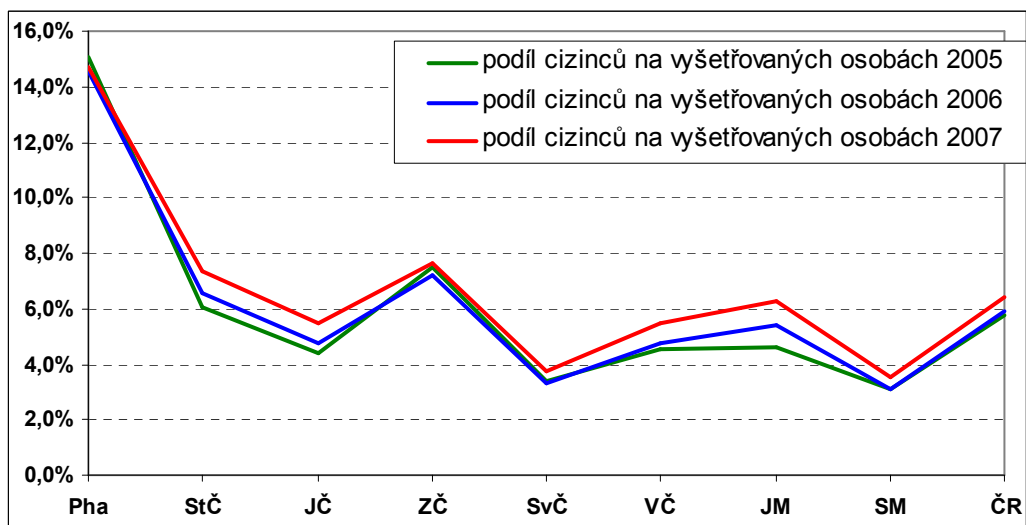
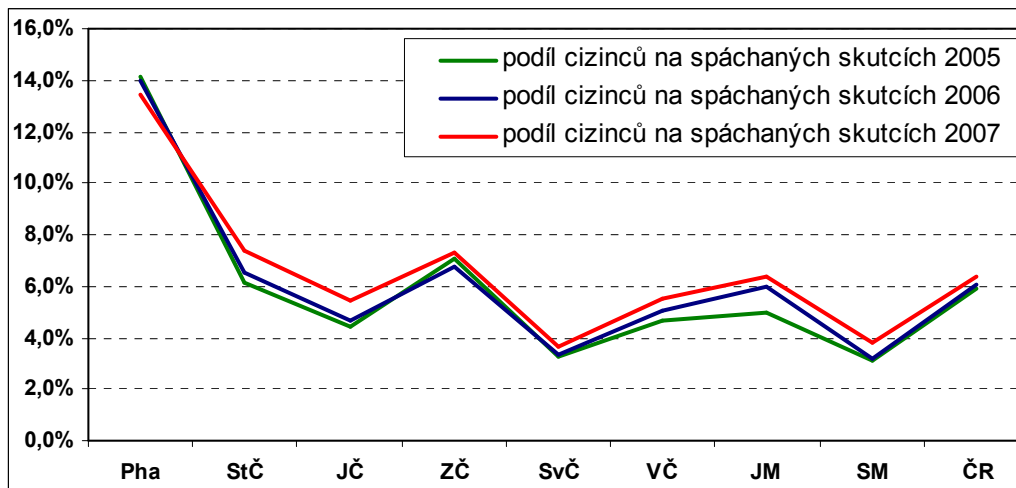
8. Přílohy

Příloha č. 1: Podíl cizinců na celkové trestné činnosti v ČR za roky 2005 – 2007

		kraje podle policejního uspořádání - nekoresponduje s VÚSC								ČR
		Pha	StČ	JČ	ZČ	SvČ	VČ	JM	SM	
spácháno skutků celkem	2005	95 731	37 208	17 966	25 343	45 934	25 366	45 791	50 721	344 060
	2006	89 618	37 188	17 377	23 478	45 897	24 360	47 007	51 521	336 446
	2007	87 319	43 956	17 071	26 004	48 657	27 920	51 001	55 463	357 391
objasněno skutků (včetně dodatečně objasněných)	2005	21 228	11 791	9 310	12 707	25 673	13 305	21 420	26 060	141 494
	2006	20 317	12 209	8 793	12 747	26 228	12 790	21 487	25 480	140 051
	2007	18 655	14 174	9 446	13 487	27 156	13 542	23 481	25 830	145 771
objasněných skutků spáchaných cizinci	2005	2 993	725	411	897	834	624	1 067	802	8 353
	2006	2 843	795	410	864	877	649	1 280	811	8 529
	2007	2 500	1 042	512	982	1 000	748	1 499	979	9 262
podíl cizinců na spáchaných skutcích	2005	14,1%	6,1%	4,4%	7,1%	3,2%	4,7%	5,0%	3,1%	5,9%
	2006	14,0%	6,5%	4,7%	6,8%	3,3%	5,1%	6,0%	3,2%	6,1%
	2007	13,4%	7,4%	5,4%	7,3%	3,7%	5,5%	6,4%	3,8%	6,4%

		kraje podle policejního uspořádání - nekoresponduje s VÚSC								ČR
		Pha	StČ	JČ	ZČ	SvČ	VČ	JM	SM	
stíháno a vyšetřováno osob celkem	2005	15 191	10 119	8 237	11 132	21 687	11 705	18 983	24 457	121 511
	2006	15 840	10 879	7 937	11 394	22 999	11 295	19 336	23 073	122 753
	2007	14 861	13 127	8 280	11 956	23 469	11 907	20 641	23 477	127 718
stíháno a vyšetřováno cizinců	2005	2 288	616	365	837	727	532	879	750	6 994
	2006	2 306	715	379	822	759	541	1 043	719	7 284
	2007	2 182	969	456	914	887	651	1 287	833	8 179
podíl cizinců na vyšetřovaných osobách	2005	15,1%	6,1%	4,4%	7,5%	3,4%	4,5%	4,6%	3,1%	5,8%
	2006	14,6%	6,6%	4,8%	7,2%	3,3%	4,8%	5,4%	3,1%	5,9%
	2007	14,7%	7,4%	5,5%	7,6%	3,8%	5,5%	6,2%	3,5%	6,4%

Zdroj: Policie ČR

Zdroj: Policie ČR

Příloha č. 2: Přehled o počtu stíhaných cizinců v ČR za roky 2003 – 2007

STÁT	2003		2004		2005		2006		2007		CELKEM stíháno cizinců	Pořadí států podle počtu stíh. osob	CELKEM skutků spách. cizinci	Pořadí států podle počtu skutků spách. cizinci
	počet stíh. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci	počet stíh. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci	počet stíh. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci	počet stíh. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci	počet stíh. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci				
Slovensko	2 143	2 783	2 389	3 275	2 412	2 989	2 981	3 678	3 478	4 238	13403	1	16 963	1
Rusko	163	206	173	254	195	234	214	225	219	233	964	5	1 152	5
Tádžikistán	3	3			1	1					4	92	4	94
Turkmenistán	1	1			1	1			2	2	4	92	4	94
Ukrajina	1 710	1 884	1 702	1 847	1 513	1 687	1 384	1 496	1 520	1 658	7829	2	8 572	2
Uzbekistán	6	6	5	6	6	6	7	7	8	11	32	45	36	49
Albánie	14	101	14	16	15	24	22	22	9	12	74	30	175	25
Bulharsko	225	280	179	238	156	172	78	90	123	144	761	8	924	8
Maďarsko	7	6	17	16	12	11	18	19	26	28	80	29	80	32
Polsko	315	358	335	385	294	314	370	381	469	494	1783	4	1 932	4
Rumunsko	124	135	198	235	165	177	171	229	146	154	804	7	930	7
Mongolsko	24	26	49	46	29	37	49	49	93	91	244	16	249	20
Arménie	64	73	29	30	26	27	32	33	38	45	189	20	208	22
Azerbajdžán	1	1	1	1	5	5			4	4	11	70	11	74
Bělorusko	106	129	116	142	155	158	97	128	103	113	577	10	670	11
Estonsko			5	4	8	9	3	3	1	1	17	61	17	67
Gruzie	37	58	39	37	39	62	60	74	50	58	225	17	289	17
Kazachstán	24	24	27	29	31	36	33	39	47	47	162	21	175	25
Kyrgyzstán	4	8	11	9	7	9	11	13	16	16	49	35	55	38
Litva	87	83	116	124	109	126	81	83	52	59	445	12	475	13
Lotyšsko	5	6	5	5	6	6	5	4	3	3	24	54	24	59
Moldávie	166	190	128	151	108	134	87	103	125	162	614	9	740	9
Jugoslávie	132	164	119	205	108	179	92	112	47	62	498	11	722	10
Bosna Hercegovina	25	25	27	51	34	42	30	37	28	51	144	23	206	23
Černá Hora									1	1	1	120	1	124
Chorvatsko	35	83	44	85	35	43	26	38	18	24	158	22	273	18
Makedonie	46	57	44	109	63	113	46	55	48	52	247	15	386	16
Slovinsko	9	10	6	48	4	7	9	11	4	5	32	45	81	31
Srbsko							2	2	17	20	19	58	22	61
Čína	116	202	61	74	85	85	66	78	51	52	379	13	491	12
Korea (KLDK)			3	1					1	1	4	92	2	108
Vietnam	638	727	672	814	686	931	659	779	746	740	3401	3	3 991	3
Kuba	23	26	17	15	16	21	9	10	3	3	68	31	75	34

STÁT	2003		2004		2005		2006		2007		CELKEM stiháno cizinců	Pořadí států podle počtu stih. osob	CELKEM skutků spách. cizinci	Pořadí států podle počtu skutků spách. cizinci
	počet stih. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci	počet stih. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci	počet stih. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci	počet stih. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci	počet stih. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci				
Belgie	3	3	8	10	8	13	5	5	7	8	31	47	39	45
Dánsko	6	7	5	4	2	2	1	1	2	2	16	63	16	68
Finsko					1	2			2	2	3	99	4	94
Francie	24	24	17	28	11	10	24	27	13	14	89	28	103	29
Irsko	5	6	8	9			3	3	3	3	19	58	21	63
Island	1	1									1	120	1	124
Itálie	42	50	35	42	53	63	43	49	38	42	211	19	246	21
Lucembursko	1	1	1	1			1	1	1	1	4	92	4	94
Německo	196	201	182	222	193	213	175	204	169	179	915	6	1 019	6
Nizozemí	19	19	26	25	12	17	11	14	22	27	90	27	102	30
Norsko	1	1			2	2	4	3	2	4	9	75	10	76
Portugalsko	1	1			3	5	2	2	4	5	10	71	13	70
Rakousko	54	72	53	136	50	66	47	50	60	65	264	14	389	15
Řecko	13	12	15	18	10	11	6	12	8	8	52	34	61	35
Španělsko	8	8	4	7	7	7	11	12	6	6	36	41	40	44
Švédsko	10	14	5	7	3	3	1	1	4	5	23	55	30	55
Švýcarsko	9	27	7	8	8	9	5	5	9	11	38	39	60	36
V.Brit. a Sev.Irsko	23	24	27	33	31	38	21	25	41	49	143	24	169	27
Japonsko			1	1	4	4	3	3			8	80	8	82
Jihoafrická rep.					1	1			1	1	2	104	2	108
Kanada	1	1	11	16	3	3	6	10	6	5	27	51	35	50
USA	15	223	17	22	25	45	39	102	33	32	129	25	424	14
Austrálie	5	9	1	1	6	6	8	7			20	56	23	60
Nový Zéland	1	1			1	1	1	1	2	2	5	89	5	91
Angola	8	14	7	8	12	13	9	10	5	5	41	37	50	40
Bahamské král.					1	1					1	120	1	124
Bahrajn	1	1			1	1					2	104	2	108
Bangladéš	1	1	1	1	2	2	3	3	3	4	10	71	11	74
Belize	1	2									1	120	2	108
Benin			2	3	1	1	2	2	3	3	8	80	9	80
Botswana			1	1							1	120	1	124
Br. Panenské o.			1	1							1	120	1	124
Burkina Faso	1	2	1	3							2	104	5	91
Džibuti							1	1			1	120	1	124
Guinea-Bissau	1	1							1	1	2	104	2	108
Hongkong							1	1	1	1	2	104	2	108
Katar			1	18	0	11					1	120	29	56
Mali	1	1					1	1	2	2	4	92	4	94

STÁT	2003		2004		2005		2006		2007		CELKEM stiháno cizinců	Pořadí států podle počtu stih. osob	CELKEM skutků spách. cizinci	Pořadí států podle počtu skutků spách. cizinci
	počet stih. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci	počet stih. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci	počet stih. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci	počet stih. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci	počet stih. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci				
Fed.státy Mikronésie	1	1									1	120	1	124
Namibie	2	2									2	104	2	108
Palestina	5	13	1	5	2	2	8	11	4	22	20	56	53	39
Seychelská rep.					1	2					1	120	2	108
Afgánistán	5	4	15	14	5	6	5	7	1	1	31	47	32	51
Srí Lanka	1	1	1	1			1	1	2	2	5	89	5	91
Indie	11	11	9	9	6	5	5	7	4	5	35	42	37	47
Irák	3	3	13	16	7	9	4	5	7	13	34	43	46	42
Írán	6	6	2	2	2	2	1	1	1	1	12	67	12	71
Izrael	5	7	8	9	15	15	7	8	5	7	40	38	46	42
Jemen	2	1	1	1	2	2	2	3	3	3	10	71	10	76
Korejská republika					2	2	2	2	3	3	7	84	7	87
Jordánsko	2	2			1	1	6	6	3	3	12	67	12	71
Kuvajt	2	1	2	2	2	3	1	1			7	84	7	87
Libanon	3	4	2	2	1	3	5	6	5	7	16	63	22	61
Malajsie			2	2			3	16	0	2	5	89	20	64
Pákistán	10	9	10	14	6	6	5	6	3	3	34	43	38	46
Saudská Arábie							1	1	2	2	3	99	3	103
Singapur	7	7							1	1	8	80	8	82
Sýrie	9	14	13	15	1	1	7	8	19	21	49	35	59	37
Thajské království			1	1	1	2					2	104	3	103
Turecko	8	10	21	37	17	13	29	30	32	38	107	26	128	28
Alžírsko	37	37	55	63	47	66	32	37	46	48	217	18	251	19
Čad	1	1	1	1							2	104	2	108
Etiopie	1	2			1	1			1	1	3	99	4	94
Gambie	1	1							1	2	2	104	3	103
Ghana	2	2	2	2	2	3	1	2	2	1	9	75	10	76
Guinea	4	4	1	1			3	3	1	1	9	75	9	80
Kamerun					3	3	5	5	2	2	10	71	10	76
Keňa	1	1									1	120	1	124
Konžská republika	4	5	4	16	1	1	5	5	3	4	17	61	31	52
Konžská dem.rep.	4	8	2	2	5	9	1	6	2	2	14	66	27	57
Libie	3	5	3	5	7	9	2	3	4	4	19	58	26	58
Madagaskar. rep.	2	1	1	1							3	99	2	108
Maroko	4	3	12	12	3	5	9	9	2	2	30	49	31	52
Nigerská rep.	3	4	5	5	8	17	4	5	6	6	26	52	37	47
Nigerijská fed. rep.	4	6	10	13	12	16	19	24	19	21	64	32	80	32
Pobřeží slonoviny	2	2			6	7			4	7	12	67	16	68

STÁT	2003		2004		2005		2006		2007		CELKEM stiháno cizinců	Pořadí států podle počtu stih. osob	CELKEM skutků spách. cizinci	Pořadí států podle počtu skutků spách. cizinci
	počet stih. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci	počet stih. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci	počet stih. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci	počet stih. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci	počet stih. cizinců	počet skutků spáchaných cizinci				
Rwanda	1	1									1	120	1	124
Senegal	1	1	3	3	3	2	1	1	1	1	9	75	8	82
Sierra Leone	1	1									1	120	1	124
Egypt	3	3	5	5	6	7	6	7	8	9	28	50	31	52
Somálsko									1	1	1	120	1	124
Středoafrická rep.					2	2					2	104	2	108
Súdán	1	1					1	1			2	104	2	108
Tanzánie	1	1	1	1	2	2					4	92	4	94
Tuniská rep.	15	126	17	32	6	18	7	5	18	22	63	33	203	24
Spoj.arab. emiráty	1	1	4	6	1	1	2	3	1	1	9	75	12	71
Surinam							1	2			1	120	2	108
Sv.Tomáš a Princ.o							1	1			1	120	1	124
Tchaj-wan					1	1					1	120	1	124
Království Tonga	2	3			0	1					2	104	4	94
Vanuatská rep.					1	3					1	120	3	103
Argentina					1	1					1	120	1	124
Bolívie									3	3	3	99	3	103
Brazílie			2	3			2	2	3	3	7	84	8	82
Dominkánská rep.	1	1	1	1							2	104	2	108
Ekvádor			1	1			1	3			2	104	4	94
Haiti	1	1									1	120	1	124
Chile	3	3					1	1	2	2	6	88	6	89
Kolumbie	2	2			5	5			1	1	8	80	8	82
Spoj.státy mexické	2	1	1	1	2	2	2	2			7	84	6	89
Panamská rep.									4	2	4	92	2	108
Praguayská rep.									2	1	2	104	1	124
Peruánská rep.	11	11	8	18	17	18	1	1			37	40	48	41
Venezuela							2	2			2	104	2	108
Ostatní	12	8	7	7	3	2	1	1	2	2	25	53	20	64
Nezjištěno	5	13			3	3	6	3	1	1	15	65	20	64
	6 923	8 738	7 215	9 206	6 994	8 475	7 284	8 606	8 179	9 355	36 595		44 380	

Zdroj: Policie ČR

	2003	2004	2005	2006	2007
stiháno osob celkem:	121 393	121 531	121 511	122 753	127 718
z toho cizinců:	6 923	7 215	6 994	7 284	8 179
podíl cizinců:	5,7%	5,9%	5,8%	5,9%	6,4%

	2003	2004	2005	2006	2007
zjištěno skutků celkem:	357 740	351 629	344 060	336 446	357 391
objasněno skutků celkem:	143 654	140 900	141 494	140 051	145 771
z toho spácháno cizinci:	8 618	9 028	8 353	8 529	9 262
podíl cizinců:	6,0%	6,4%	5,9%	6,1%	6,4%

Zdroj: Policie ČR